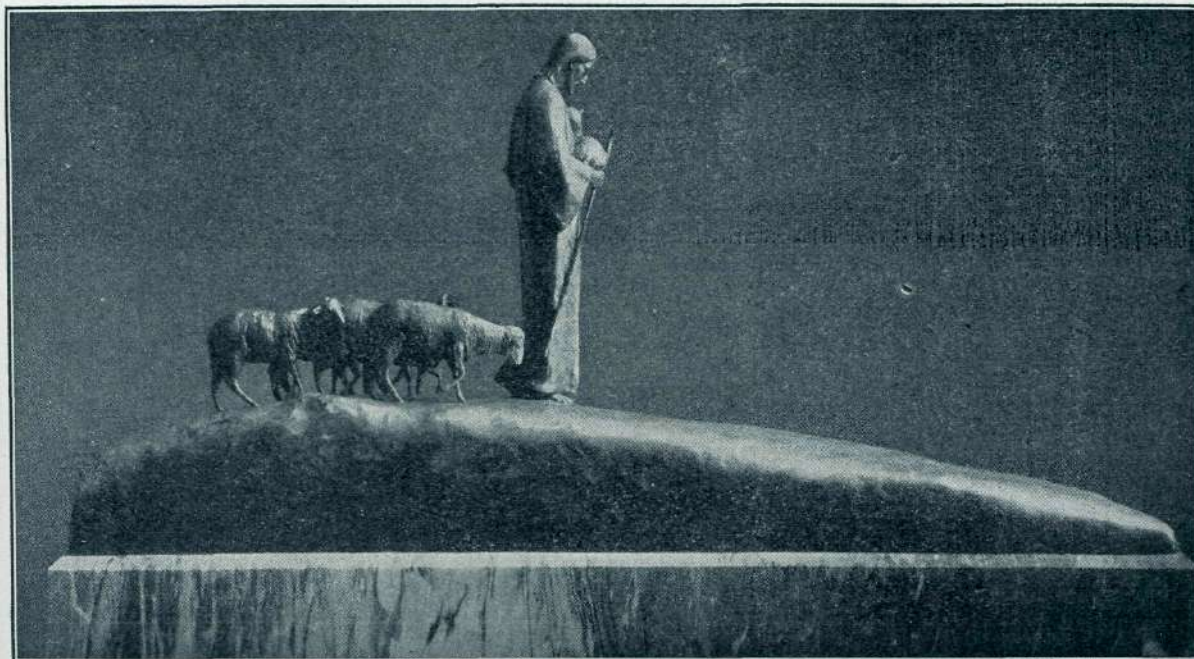

Naše slike.

„Sodoma in Gomora“ (str. 137.) slavnega poljskega slikarja Siemiradzkega (gl. „Dom in Svet“ 1902, str. 572.), katerega je prištel g. Žmitek ruskim umetnikom, ker se je med njimi izobraževal, nam kaže vso velikansko fantastično silo tega izrednega

ver Meško (str. 140.) S ponosom prinaša „Dom in Svet“ podobo tega svojega izvrstnega sodelavca, in gotovo je bodo prav posebno veseli naši čitatelji. Iz njegovega življenja le par podatkov: Rojen je bil 28. okt. 1874 pri Sv. Tomažu ob Ormožu. Gimnazijo je študiral v Ptuj od l. 1886.—1890. ter v Celju od 1890—1894. Po treh letih bogoslovja v Mariboru

„DOBRI PASTIR.“ JUBILEJNI DAR CESARJA FRANCA JOŽEFA PAPEŽU LEONU XIII.

duha. „Življenje in efekt“, to mu je bilo geslo. Z višine pada ognjeno žveplo in z grozno, pol temno, pol ognjeno lučjo razsvetljuje strašni prizor. Zemlja se odpira, in celo mesto se pogreza v globino. Nebo in pekel sta se odprla, da skupno uničita pregrešno prebivalstvo. Poslopja se rušijo, in pod težkim kamenjem umirajo zmečkana trupla. Tuintam gledajo strti udje izpod razvalin. Še nekaj trenutkov — in vsi, ki zdaj v smrtnem strahu drviijo brez uma, nevede, kako bi se rešili — vsi bodo mahoma zdrobljeni, zasuti, požgani. Ali je mogoče bolj živo in strašno naslikati smrtno grozo? — Frančišek Ksa-

je šel v Št. Pavel k oo. benediktincem, kateri so ga hoteli poslati na univerzo študirat slavistiko. Toda ker bi bil moral do ordinacije po statutih čakati še tri leta, je že za malo tednov rajši vstopil v 4. leto bogoslovja v Celovcu, kjer je bil l. 1898. posvečen za mašnika. Potem je kapelanoval v Škocjanu in na Sv. Višarjih, bil provizor v Knezovem, v Grebinskem Kloštru in pri sv. Danielu, kjer je zdaj (od 21. januarja 1902) župnik. — Mlad je še naš Meško (hvala Bogu!), a veliko krasnega je že ustvaril v našem slovstvu. Ni tu mesto, da bi se obširneje bavili z njegovimi deli. V „Katoliškem Obzorniku“ l. 1900. je

pod zaglavjem „Za novimi cilji“ spisal lepo, obširno studijo o njem Fr. Ks. Grivec. Tudi mi bomo imeli še priliko, govoriti podrobneje o njegovih umotvorih, katere karakterizuje globokost v zamisli, čudovito-umetna tehnika, slikovita plastika, pesniški slog in krasen, nad vse bogat jezik... Ne daj Bog, da bi umetnik Meško res že gledal odprt svoj grob, kakor to pravi v denašnji črtici... Bil bi tedaj ves naš narod tisti človek, ki bi stal ob njegovem grobu in plakal... — „Plaščanica“ pomenja v ruskem jeziku mrtvaški prt. Slika V. Vasnecova, katero vidijo naši čitatelji na strani 153., nam kaže Jezusa, ležečega na mrtvaškem prtju. Koliko nežnosti, koliko verskega duha je v tej sliki! Rusko cerkveno slikarstvo se dolgo ni moglo razviti, ker je bilo vklenjeno v spone bizantskega okornega formalizma. Kakor je zahtevala starodavna tradicija, ravno tako in prav nič drugače se je smelo in moralo slikati. Ko je na zapadu katoliško slikarstvo svobodno procvitalo, so bili ruski razkolni slikarji navezani še vedno na čudno zarisane, mnogokrat anatomske in zgodovinsko napačne, umetniško pa nazadnjaške oblike. Vasnecov je znal tega starega tradicionalnega ruskega duha združiti z moderno tehniko. Mehko sanjavo ruskega značaja in njega globoko vernost je kot pravi umetnik uvedel v rusko cerkveno slikarstvo. Kdorkoli pogleda našo sliko, mora priznati, da se mu je to izredno posrečilo. Zgoraj v voglih vidite znake štirih evangelistov, spodaj pa plakata dva angela. V okviru so spojeni motivi iz ruske narodne ornamentike z verskimi znaki, na širokem pasu so z umetno stilizirano cirilico napisani izreki iz svetega pisma. In v sliki sami — kaki obrazi! Vsa čuvstva od najstrastnejše bolesti do mirne molitve in do nebeškega miru je izrazil slikar na teh obrazih. — „Pogreb v Rusiji“ (str. 168—169.) Umrli je. Naložili so krsto na voz, da jo popeljejo k župni cerkvi in pokopljejo mrliča. A čujte tuljenje lačnih volkov! Izza grmovja se pripodi cela tolpa in naskoči voz. Pogrebci morajo braniti svoje lastno življenje. Strelji pokajo, in tuintam se zvali gladen volk na sneženo pot... — „Dobri pastir“ (str. 185.) Letos praznuje Leon XIII. šestdesetletnico svojega škofovanja, petdesetletnico kardinalstva in petindvajsetletnico papeževanja. Tudi mnogo Slovencev se je šlo poklonit svetemu Očetu ob tej priložnosti. Slavnost papeževih jubilejev pa je nagnila tudi avstrijskega cesarja Franca Jožefa, da izkaže z dragocenim darilom svojo vdanost duhovnemu vladarju na stolici sv. Petra. Lepo in pomenljivo darilo je to: Na visokem, sicer silno dragocenem, a čisto preprostem podstavu stoji skupina „dobrega pastirja“ in poslušnih ovčic, ki gredo za njim. Plemenit mir je razlil nad celo skupino. Res, cesarsko darilo!

Dr. Karla Štreklja, profesorja slavistike v Gradcu, je imenovala „Russkaja Imperatorskaja Akademija Nauk“ za dopisujočega člana.

Fran Naval-Pogačnik. Eden onih slovenskih umetnikov, ki je dosegel svetovno priznanje, je naš rojak Fran Pogačnik, kot operni pevec znan z imenom Naval. Letošnja sezona mu je prinesla velikanskih uspehov. Rojen Ljubljčan, se je posvetil najprej učiteljskemu stanu, a njegov krasni tenor mu je odprl pot v hram glasbene umetnosti. Že kot član dunajske dvorne opere je dosegel velike uspehe. Letošnje umetniško potovanje pa je bilo zanj nad vse častno. Na švedskem in rumunskem dvoru je očaral poslušalstvo in dobil od vladarjev visoka odlikovanja. A njegovo slovansko srce je užilo največ odkritega priznanja v zlati Pragi, kjer ga je češko

Fran Naval-Pogačnik,
slovenski operni pevec.

občinstvo obsipalo z dokazi priznanja in ljubezni. Tudi v Kijevu in v Moskvi so Rusi navdušeno priznali njegovo visoko umetnost.

Arhitekt Jožef Plečnik, naš rojak-Ljubljčan, je dobil od dunajske „Leonove družbe“ v dogovoru s c. kr. ministrstvom za uk in bogočastje prvo nagrado za načrt božjega groba.

Domača umetnost. Gosp. A. Koželj je razstavil ženski portret. Gdčna Kobilca je izgotovila od škofa Strossmayerja naročeno sliko za mestno dvorano v Ljubljani.